

ВИДЕНИЯ КРАЙ ОХРИДЪ

Често си спомнямъ моята разходка изъ Охридъ, особено изъ останките отъ Самуиловата крепостъ. Когато ми се случи да застана предъ развалините на нѣкоя постройка отъ стари времена, азъ заживѣвамъ съ тревогата на зритель, който чака да се вдигне завесата за да види чудото скрито задъ нея. Тѣй и трѣбва. Предъ едни останки отъ миналото не може да не забравите, макаръ и за малко, връзката си съ днешното време и да потънете въ ония чудни и наивни легенди, които витаятъ около развалините. Така стана и съ мене, когато пристигнахъ въ Охридъ и още сжщиятъ день се изкачихъ на Самуиловата крепостъ. Отдалечъ крепостъта напомняше изоставенъ замъкъ. Но отблизо виждате колко жестоко сж се отнесли вѣковетъ къмъ нашето свѣтло минало и сж посегнали да заличатъ всичкото обаяние на една величава епоха. И ето — стенитъ, раздвижени като отъ земетръсъ, сж се освободили отъ мазилката си и сж грохнали почти наполовина на земята. Предъ менъ сж се натрупали въ безреда камъни, тухли, мазилка, варъ, прѣстъ... Стърчатъ останки отъ кули, готови сжщо така да рухнатъ, тукъ-тамъ се виждатъ стѣпала, които не водятъ на никжде,

виждатъ се нѣкакви кжтове, подобни на стаи, но сжщо раздвижени и изпълнени съ камъни, мазилка, тухли. На всѣкжде прѣстъ, варъ, пѣсъкъ.

А тия зидове? Тукъ сж селенията на отца Климента. Тукъ сж се раждали неговитъ идеи за българската писменостъ и отъ тукъ сж се прѣскали изъ цѣлата Кутмичевица... По тѣсната пѣтека се движи силенъ, здравъ и високъ монахъ. Той е замисленъ и мълчаливъ. До него почтително пристѣпватъ нѣколко млади монаси, които чакатъ да получатъ отговоръ на току що зададенъ въпросъ.

И започва се разговоръ, въ който се разгрѣщатъ новитъ знания, които трѣбва да легнатъ въ духа на цѣлия български народъ.

Вмѣсто да имъ отговори, великиятъ учитель Климентъ сжщо отъ своя страна имъ задава въпросъ:

— Можете ли ми каза защо вечеръ и сутринъ казвате молитвитъ си?

— Азъ мисля, учителю — отвръща най-високиятъ отъ ученицитъ — че нашиятъ отговоръ ти е много ясенъ. Казваме молитвитъ си, за да обезсилимъ грѣховетъ, които ни дебнатъ на всѣка крачка.

Учительтъ не остава доволенъ. Той иска отъ своитъ